

NIEUWSBRIEF

van de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren

Beste leden,

Het nieuwe jaar is weer begonnen. We kijken uit naar een 2025 vol mooie vondsten en gave ontdekkingen. Uiteraard komen er met het nieuwe jaar ook weer nieuwe WPZ-bijeenkomsten aan. Mochten jullie die data nog niet gezien hebben, [save the date!](#)

Uiteraard is de eerste bijeenkomst van het jaar de Algemene Ledenvergadering (ALV). Dit is hét moment om te bespreken hoe de vereniging er voorstaat, wat de plannen voor het komende jaar zijn en hoe jullie daar als leden inspraak op kunnen hebben. Mis het dus niet!

Lancering beverboek

Het is eindelijk zo ver: het boek “De reuzenkopbever” is gepubliceerd! Dat moet natuurlijk gevierd worden. Op 8 februari wordt het boek daarom gepresenteerd in het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam, zoals in een eerdere e-mail gedeeld werd. Wij hopen dit heuglijke moment met velen van jullie te delen.

Bij de boeklancering wordt gesproken door Meike Moors (directeur a.i. van het Natuurhistorisch Rotterdam), Jack Folkers (uitgever KNNV), dr. John Jagt (Natuurhistorisch Maastricht), en uiteraard door alle vier de auteurs. Het eerste exemplaar van het boek zal worden overhandigd aan Nike Liscaljet, de hoofdredacteur van Cranium. Tenslotte wordt de dag beëindigd met een borrel en een signeursessie.

Het boek kan op de [website van de uitgeverij](#) of op locatie gekocht worden. Veel leesplezier!

Denk je nu dit leest: “Oh jee, ik heb me niet aangemeld” en wil je er wel graag bij zijn? Stuur dan een mailtje naar brui6471@planet.nl.

IN DIT NUMMER

Lancering beverboek	1
Bijeenkomsten	2
Cranium 42-1	2
Europese sneeuwluipaarden	2
Een nieuwe mammoetkalfje	3

DE REUZENKOP-BEVER

Terugkeer van een iconisch ijstijdzoogdier

Peter de Bruijn
Bram Langeveld

Ingrid de Bruijn
Rob van den Berg

KNNV UITGEVERIJ

Bijeenkomsten

De eerstvolgende bijeenkomst staat gepland op zaterdag 1 maart 2025 in Rotterdam in het Natuurhistorisch Museum, Westzeedijk 345, 3015 AA.

Meer informatie: <https://www.hetnatuurhistorisch.nl/>

Het programma omvat de ALV, met onder andere de uitslagen van de ledenenquête, en gastsprekers; deze worden binnenkort per mail gedeeld!

Cranium 42-1

Het was even spannend bij de Craniumredactie. Met het vervroegen van de deadline voor nieuwe kopij zaten wij met een inbox die leger was dan wij gewend zijn. De nieuwe datums (15 januari en 15 juli) zitten waarschijnlijk nog niet in ieders systeem. Bovendien worden wij al jaren verwend met vele en vaak grote bijdragen vanuit de leden, en jullie met dikke Craniums, zodat wij afgelopen maand onze trukendoos moesten afstoffen. Dat bleek geen enkel probleem voor jullie doorgewinterde redactie. Er wordt dan ook met veel plezier achter de (computer)schermen weer hard gewerkt aan een nieuwe Cranium. Dat neemt niet weg dat wij blij zijn met elke vorm van kopij die jullie, de lezers, voor ons hebben. Dus schroom niet en deel je (nieuwste) vondsten, oproepen, onderzoeken, boekrecensies of museumbezoeken met ons en wij helpen je om er een mooi artikel van te maken. De volgende deadline is op 15 juli 2025. Ons e-mailadres is craniumredactie@pleistocenemammals.com.

Nike Liscaljet, hoofdredacteur Cranium

“We propose that about 900,000 years ago the gradual intensification of glaciations in Eurasia led to the gradual appearance of more open spaces, and this made possible the arrival of the species [snow leopard] in Portugal, where it lived until relatively recently, about 40,000 years ago.” (citaat van dr. Madurell-Malapeira)

Sneeuwlui paarden

Sneeuwlui paarden zijn grote katachtigen die bijna alleen maar in de bergen voorkomen. Waarschijnlijk zullen velen deze soort herkennen uit natuurdocumentaires of dieren tuinen; het zijn prachtige dieren die populair zijn om hun vacht.

Sneeuwlui paarden zijn zeer goed aangepast aan koude, bergachtige gebieden. Daarom zijn ze morfologisch ook goed te onderscheiden van andere grote katachtigen en werden ze voorheen in een apart genus geplaatst, *Uncia*.

Helaas gaat het slecht met dit dier. Langdurig stropen omwille van die mooie pels en opwarming van de aarde zijn serieuze bedreigingen. Het is lastig om te voorspellen hoe een dier zal reageren op klimaatverandering, zeker als het in de bergen leeft. Als we van fossielen kunnen leren hoe een soort is geworden wat die nu is, dan weten we ook beter hoe we deze soort kunnen beschermen.

Europese sneeuwlui paarden

Voor het eerst zijn in Europa Laat Pleistocene fossiele sneeuwlui paarden *Panthera uncia* beschreven. Dit zijn zeer bijzondere vondsten, van tegenwoordig komen sneeuwlui paarden alleen voor in Azië, voornamelijk in de Himalaya (zie hiernaast). De vondst is gedaan in Portugal en is een ondersoort van de moderne sneeuwlui paard genoemd, namelijk *Panthera uncia lusitana* (Jiangzuo et al., 2025). De vondst, samen met een aantal anderen uit China en een grondige revisie van de fossiele sneeuwlui paarden, werden gepubliceerd in het tijdschrift [Science Advances](#). Een eerdere melding van een sneeuwlui paard uit het Franse Midden Pleistoceen, *Panthera uncia pyrenaica*, lijkt volgens de auteurs toch net geen sneeuwlui paard te zijn (maar waarschijnlijk wel een verwant ervan).

Uit deze fossiele vondsten is veel informatie te halen over de ecologie en evolutionaire geschiedenis van de sneeuwlui paard. De auteurs zeggen dan ook dat dit soort historische informatie en data over ecologische aanpassingen belangrijk is om kwetsbare soorten als de sneeuwlui paard te beschermen. Zo hebben zij aan de hand van deze fossielen ook meer geleerd over welke klimaat- en omgevingsomstandigheden juist wel of juist niet belangrijk zijn voor de sneeuwlui paard.

Reconstructie van een Portugese sneeuwlui paard die jaagt op een Spaanse steenbok door Jianhao Ye.

Mammoet-baby Yana met twee onderzoekers. Foto: [ArtDependence](#).

Een nieuw mammoetkalfje

Vlak voor de jaarwisseling werd in Siberië wederom een gemummificeerd mammoetkalfje gevonden. Yana is de zevende wereldwijd, en ze lijkt de best bewaarde te zijn, zo schrijft de [BBC](#). Baby Yana weegt zo'n 180 kilo, is 1.20 meter hoog en 2 meter lang. Net als het sabeltandwelpje uit de vorige nieuwsbrief is Yana bewaard gebleven in de permafrost van Yakutië. Yana is vernoemd naar het rivierbed waar ze gevonden is (zie hiernaast).

Het 50,000 jaar oude karkas is in bijzonder goede staat. Meestal worden de zachte delen die het eerst ontdooien, zoals de slurf, als eerste opgegeten door moderne roofdieren of aaseters. De kop van Yana is echter zo goed als intact. Alleen de achterpoten ontbreken helaas.

Op dit moment wordt nog onderzocht hoe oud Yana precies was toen ze stierf. Voorlopig vermoeden de onderzoekers dat ze ongeveer een jaar oud was. Waarschijnlijk is ze toen in een moeras terechtgekomen waar ze niet meer uit kon klauteren, en is ze daar gemummificeerd.

Het Yana-rivierbed

Het Yana-rivierbed, gelegen in Yakutië, is een rijke bron van resten uit de laatste ijstijd. Hier worden vele skeletresten gevonden van wolharige mammoeten, en edelherten, met verrassend veel wolharige neushoorns en juist vrij weinig paarden ([Novgorodov et al., 2017](#)).

Waar het rivierbed, ook wel Yunyugen genoemd, echter beroemd voor is zijn de goed bewaarde permafrost-mummies die daar gevonden worden. Naast het mammoetkalfje zijn er bijvoorbeeld [hazen](#) met goed bewaarde [pollen in hun maag](#), en wordt er gesproken over een gemummificeerde [sneeuwhoen](#) waar nog meer mee gedaan moet worden.

Daarnaast is Yunyugen mogelijk een van de oudste archeologische vindplaatsen in Siberië: een opperarmbeen van een wolf, gedateerd op ongeveer 44,650 jaar oud, toont schade die door een mens is toegebracht.

Yakutië in zijn geheel is een uiterst bijzonder gebied met vele spectaculaire ontdekkingen, en Yunyugen is een van de meest speciale plekken.